

”Den strukturelle konteksts betydning for engagement i det civile samfund. Nogle teoretiske overvejelser og lidt spekulationer om konsekvenserne for regional dynamik.”

Lars Skov Henriksen

19/9 2017

Hvad omfatter det civile samfund i det følgende?

- I hovedsagen den institutionaliserede del af det civile samfund, der består af frivillige og nonprofit-orienterede organisationer, der lever op til følgende kriterier:
- en vis grad af formalisering og institutionel realitet. Oftest vil det sige, at organisationen har en juridisk status
- formelt private, dvs. at de organisatorisk er adskilt fra og ikke kontrolleret af hverken den offentlige sektor eller andre organisationer. Frivillige organisationer er således ikke oprettet ved lov, de har ret til at opløse sig selv ved egen beslutning og til at bestemme over egne anliggender
- organisationerne er non-profitorienterede ('non-distribution constraint')
- de involverede har en frivillig tilknytning ('membership is consensual rather than legally required')
- Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project

Civilsamfundets betydning for regional sammenhængskraft, dynamik, ulighed?

- ”Center for Forskning i Regional Dynamik og Ulighed ... faglig udveksling mellem forskere ved AAU, som arbejder med temaer relateret til sammenhængskraft, regional dynamik og ulighed”
- Civilsamfundets betydning for
  - Sammenhængskraft? Ja, absolut. Populær myte
  - Dynamik?
  - Ulighed?

Dynamik?

- Tese 1: kapaciteten til at løse kollektive handlingsproblemer lokalt hviler på et fundament af formelle frivillige eller non-profit organisationer.
- Eksempelvis: erhvervsudvikling, arealforvaltning, uddannelsesmuligheder, migration, ...
- Ingen af disse problemer kan løses effektivt uden, at organisationer og foreninger, der repræsenterer forskellige interesser, men også forskellige ressourcer, inddrages.

Ulighed?

- Tese 2: hvis økonomiske (koncentration), sociale (demografi) og politiske (centralisering) kræfter trækker ressourcer ud af regioner og lokalsamfund, så trækker man også kræfter ud af det civile samfund – hvilket vil forstærke ulighedsskabende dynamikker

Generel betragtning

- Tese 3: tæt sammenhæng mellem den måde vores samfund er struktureret på – og så det faktum, at vi har et – komparativt set – omfattende organisationssamfund
- Civilsamfundet udgør ikke kun en del af vores baggrundskultur
- Det er en mere afgørende institutionel komponent i den ”skandinaviske model”

Regimekarakteristika

Karakteristika	Overordnet betydning	Er det unikt?	Har det betydning for civilsamfund?
Økonomisk avancerede samfund	Urban, mobil, veluddannet befolkning. Høj digitaliseringsgrad. Teknologisk avanceret, serviceøkonomi	Nej. Men kun ét urbant center (hvilket traditionelt har skabt spændinger mellem center og periferi ("udkanter", distrikter))	Ja, mange tilgængelige ressourcer, mangfoldige interesser
Forhandlede markedsøkonomier	Potentiel markedsgørelse af meget; men markedsorienteringen balanceres af andre hensyn	Til dels	Ja. Inddragelse af institutionaliserede interesser (fagforeninger, erhvervs-, naturinteresser fx)
Demokratiske samfund	Mobilisering af sagspublikum	Nej. Men den historiske demokratisering af nordiske samfund gennem folkebevægelser (arbejder- og bondebevægelse især) har været meget betydningsfuld	Ja. Frivillig organisationssamfund fungerer som mobiliseringsbase, kommunikationskanal, interessevaretager

... fortsat

Karakteristika	Overordnet betydning	Er det unikt?	Har det betydning for civilsamfund?
Lighedsorientering. Både equality of opportunities and outcome ("resultatlighed").	Mindre klasseforskelle, mindre segregering, større lønsammenpresning	Til dels	Lavere entry-tærskler. Mindre status-selektion. Højere grad af organisering af lavstatusgrupper. Historisk set større erfaring med klassesamarbejde
Høj tillid. Både til stat og organisationer	Høj grad af "statsvenlighed"	Til dels	Stat, marked og civilsamfund opfattes ikke som hinandens modsætninger
Historisk set relativt homogene samfund, religiøst, etnisk, sprogligt	Relativt konsensusorienterede politiske kulturer	Nej	Religion og etnicitet ikke en væsentlig mobiliseringsbase. Men det kan ændre sig.